

SPRÁVA Z DVOJSTUPŇOVÉHO CVIČENIA ÚSTREDIA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY A ÚRADOV PRÁCE POPRAD, KEŽMAROK, STARÁ ĽUBOVŇA KONANÉHO V DŇOCH 20. - 21. NOVEMBRA 2013

REPORT OF THE TWO LEVEL PROFESIONNAL TRAINING OF THE CENTRAL OFFICE OF LABOUR SOCIAL AFFAIRS AND FAMILY AND LABOUR OFFICES IN POPRAD, KEŽMAROK, STARÁ ĽUBOVŇA HELD ON THE 20Th- 21St. NOVEMBER 2013

Miloš ONDRUŠEK¹

SUMMARY:

This paper deals with the issue of professional training as the efficient tool for improving the ability of crisis management authorities to solve a real crisis situation. Paper depicts the practical training of the Ministry of labour social affairs and family and the labour offices in Poprad, Kežmarok and Stará Ľubovňa aimed to solving simulated crisis situation of floods on the river Poprad.

KEYWORDS: Ministry of Labour Social affairs and Family ,Crisis Management, Floods ,Faculty of Special Engineering, Civil Security

ÚVOD

Narastajúci počet i váha dôsledkov krízových javov v prírodnom, technicko-technologickom i sociálno-ekonomickom prostredí vytvára tlak na inštitúcie krízového manažmentu, aby preverovali a zvyšovali svoju akcieschopnosť riešiť možné krízové javy a z nich sa odvíjajúce krízové situácie.

Zvyšovaním pripravenosti na krízovú intervenciu môžu relevantní aktéri riešenia krízových javov preventívne pôsobiť v zmysle znižovania dôsledkov takýchto javov.

Vo vzťahu k nárastu významu a dôsledkom kríz rôzneho charakteru na individuálne životy občanov, ako i na spoločnosť ako takú, možno konštatovať potrebu zabezpečenia preventívnych opatrení smerujúcich k zmieňovanému nárastu akcieschopnosti relevantných zložiek podieľajúcich sa riešení krízových javov. To i napriek (alebo práve kvôli ním) zložitým sociálno-ekonomickým podmienkam rozvoja štátov daných viacerými

krízotvornými činiteľmi vo svetovej ekonomike ako celku.

Spomenutá nevyhnutnosť zvyšovania účinnosti krízového riadenia a akcieschopnosti relevantných zložiek krízového manažmentu v súčasných neľahkých podmienkach poznačených veľkou hospodárskou krízou, globalizáciou, dlhovou krízou Európskej únie, ako i rastúcou vzájomnou závislosťou medzi jednotlivými štátmi sveta, zvýšeným výskytom extrémnych prejavov počasia, ako i bezpečnostných hrozieb a politickou či sociálnou nestabilitou vo viacerých svetových regiónoch neobchádza ani Slovenskú republiku.

1. PRAKTICKÉ CVIČENIE

Vo vzťahu k skutočnostiam spomenutým v úvode tohto článku možno pozitívne vnímať dokumentovateľnú snahu Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny, Slovenskej republiky, najmä odboru krízového manažmentu a bezpečnosti v jeho pôsobnosti, o kontinuálne zvyšovanie pripravenosti subjektov krízového

¹ Miloš Ondrušek, Ing. PhD., Žilinská univerzita, Fakulta špeciálneho inžinierstva, Ul. 1. mája 32, 01026 Žilina, tel.: 041/513 67 05, e-mail: milos.ondrusek@fsi.uniza.sk.

manažmentu v jeho pôsobnosti na riešenie krízových javov a z nich vyplývajúcich krízových situácií, prostredníctvom praktických, širokospektrálne a viacúrovňovo zameraných cvičení.

Spomínanú snahu možno dokumentovať aktívnou iniciatívou odboru krízového manažmentu a bezpečnosti v pôsobnosti Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o organizovanie a aktívnu účasť subjektov krízového manažmentu vo vlastnej pôsobnosti na viacerých širokospektrálne orientovaných cvičeniach. Ako príklad možno uviesť cvičenie Havran 2012.

V blízkej minulosti na Cvičenie Havran 2012 nadviazal odbor krízového manažmentu a bezpečnosti v pôsobnosti Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny organizovaním dvojstupňového širokospektrálne orientovaného cvičenia Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny a úradov práce v Poprade, Kežmarku a v Starej Ľubovni zameraného na riešenie simulovanej krízovej situácie v dôsledku povodní na rieke Poprad, s prioritným využitím inštitútu centra sústredeného sociálneho zabezpečenia na vyriešenie problémov spojených s dlhodobou evakuáciou veľkého počtu osôb postihnutých povodňami a ich opätovné začlenenie do bežného života spoločnosti..

Potešiteľným je fakt, že organizátori cvičenia sa neuzatvárajú do vnútorných štruktúr, ale naopak otvorene volajú po diskusií o súčasných a budúcich problémoch krízového manažmentu.

Túto skutočnosť možno ilustrovať i na tom, že už po niekoľký krát si na svoje cvičenie v úlohe pozorovateľov prizvali i členov Katedry krízového manažmentu, ktorá v rámci Fakulty špeciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline odborne rieši i vedecký rozvíja práve problematiku krízového manažmentu vo verejnej správe, ako i zástupcu Vysokej školy ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave.

Z pohľadu Fakulty špeciálneho inžinierstva a Katedry krízového manažmentu je potešiteľné, že si naša inštitúcia dlhodobo udržiava status dôveryhodného spoľahlivého partnera, ktorý dokáže efektívne prispievať k skvalitneniu krízového manažmentu vo verejnej správe Slovenskej republiky najmä:

- aktívnou spolupracou so širokým spektrom inštitúcií verejnej správy (od miestnej cez

regionálnu až po vrcholovú úroveň) na riešení aktuálnych otázok krízového manažmentu,

- bohatou, na prax i teóriu orientovanou projektovou a publikačnou činnosťou
- a v neposlednej rade kvalitnou edukačnou činnosťou odborníkov v oblasti krízového manažmentu práve pre pôsobenie v inštitúciách verejnej správy.

Vo vzťahu k účasti zástupcov Katedry krízového manažmentu Žilinskej univerzity v Žiline je možné vyzdvihnúť fakt, že išlo o aktívnu účasť všetkých zainteresovaných, v rámci ktorej sa odborníci z našej katedry podieľali na analýze i návrhoch riešení problémov procesnej i vecnej povahy, ktoré sa v rámci priebehu cvičenia vyskytli.

Zaujímavou a veľmi užitočnou skúsenosťou bola i účasť členov pracovnej skupiny z našej katedry na prípravných súčinnostných a koordinačných rozhovoroch Odboru krízového manažmentu a bezpečnosti Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky so zainteresovanými úradmi práce v Poprade, Kežmarku a Starej Ľubovni. Tieto sa uskutočnili deň pred samotným cvičením v jednotlivých Úradoch práce.

Obrázok 1. Informovanie zástupcov VŠEMVS a FŠI ŽU o plánovanom priebehu cvičenia

Účastníci odľava:

doc. Ing. Stanislav Filip, PhD. (VŠEMVS),
Ing. Ján Hudák, PhD. (OKMB MPSVaR),
doc. Ing. Ladislav Novák, PhD. (FŠI ŽU)

2. NÁPLŇ A PRIEBEH CVIČENIA

Širokospektrálnosť cvičenia potvrdzuje i samotný cieľ cvičenia, úlohy a počet a pôsobnosť zainteresovaných subjektov, ako i snaha o vytvorenie komplexne poňatej problémovej situácie a okolností cvičenia.

Cieľmi cvičenia bolo:

- Zistiť objektívny stav pripravenosti orgánov krízového riadenia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a úradov

práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, Kežmarok a Stará Ľubovňa na riešenie krízovej situácie pri riešení následkov živelných pohromy a následných priemyselných haváriách pri obmedzení ich spôsobilostí a pri riešení osirelých detí cudzích štátnych príslušníkov v spolupráci s Centrom pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže.

– **Precvičiť:**

- a) spôsob vykonania vyrozumienia podľa vypracovaných plánov vyrozumienia,
- b) aktiváciu a činnosť orgánov krízového riadenia dotknutých orgánov na všetkých stupňoch, podľa vypracovaných krízových plánov,
- c) činnosť pri odovzdávaní informácií médiám a pri informovaní obyvateľstva,
- d) poskytovanie sociálno-psychologickej pomoci evakuovaným a postihnutým obyvateľom,
- e) činnosť subjektov podieľajúcich sa na činnosti Centra sústredeného sociálneho zabezpečenia,
- f) postup pri riadení plnenia opatrenia hospodárskej mobilizácie - sociálne zabezpečenie,
- g) postup pri odovzdávaní agendy medzi jednotlivými úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny pri zabezpečovaní štátnych dávok a sociálnej podpory a agendy evidencie uchádzačov o zamestnanie evakuovaných obyvateľov,
- h) postup úradov práce, sociálnych vecí a rodiny pri obmedzení ich spôsobilosti.

– **Preveriť:**

- a) postup úradov práce, sociálnych vecí a rodiny pri riešení osirelých detí cudzích štátnych príslušníkov v spolupráci s Centrom pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže
- b) informačný tok ako po horizontálnej, tak aj po vertikálnej línii podľa krízového plánu,
- c) reálnosť spracovaných krízových plánov dotknutých subjektov pre prípad vzniku krízovej situácie a ich praktickej realizácie,
- d) reálnosť všestranného zabezpečenia činnosti Centier sústredeného sociálneho zabezpečenia.
- e) súčinnosť s orgánmi obce pri výbere a zabezpečení priestorov pre činnosť Centier sústredeného sociálneho zabezpečenia,
- f) funkčnosť Centra sústredeného sociálneho zabezpečenia pri riešení krízovej situácie v oblasti sociálneho zabezpečenia.
- g) funkčnosť postupov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny pri obmedzení ich

spôsobilosti a pri riešení osirelých detí cudzích štátnych príslušníkov v spolupráci s Centrom pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže,

- h) možnosť zabezpečenia aplikačno technického vybavenia z miest činnosti Centier sústredeného sociálneho zabezpečenia s prístupom do centrálnych informačných systémov.

- **Zovšeobecniť** získané skúsenosti z cvičenia na zdokonalenie jednotlivých subjektov riadenia“ [1].

Zámerom cvičenia bolo zapojiť vybrané zložky v pôsobnosti ministerstva činné pri riešení nožnej krízovej situácie po vzniku prírodnej katastrofy tak, aby sa precvičilo krízové riadenie a organizácia sociálneho zabezpečenia, preto sa cvičenia zúčastnili tieto subjekty:

- Odbor krízového manažmentu a bezpečnosti MPSVR SR,
- Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny,
- Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže .Vybraté evakuované obce v pôsobnosti,
- Žilinská univerzita v Žiline (Fakulta špeciálneho inžinierstva) [2].

Východisková situácia

V dňoch 10. až 20. novembra 2013 sa nad územím regiónu Vysokých Tatier a severom Slovenska rozprestrela tlaková níž s dlho trvajúcimi dažďovými zrážkami, po ktorých začali stúpať hladiny všetkých vodných tokov v tomto regióne. Dňa 19. novembra 2013 v uvedenej oblasti vznikla prietrž mračien, pri ktorej napršalo 120 ml/m2. Vznikla privalová vlna vo výške 2 metre, ktorá zaplavila východnú časť mesta Poprad, mesto Kežmarok a obce Plaveč, Toporec a Chmelnica.

Napriek realizovaným opatreniam na zamedzenie prieniku vody do obývaných oblastí a neustálemu spevňovaniu hrádzí došlo k zaplaveniu zimného štadióna v Poprade a následnému poškodeniu chladiaceho zariadenia ľadovej plochy, z ktorého unikol do okolia čpavok.

V meste Poprad sú realizované opatrenia na zamedzenie rozšírenia havárie a sú vyhlásené ochranné opatrenia.

Napriek prijatým opatreniam na zabránenie záplavy je predpoklad, že dôjde k úplnému vyradeniu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok a čiastočnému znefunkčneniu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad.

Podľa spracovaných havarijných plánov sú vyrozumievané dotknuté orgány a organizácie a je vykonané varovanie obyvateľstva. Sú aktivované krízové štáby dotknutých ústredných orgánov štátnej správy SR a organizácií, vrátane ústredného krízového štábu. Pri cvičení sa predpokladali straty na ľudských životoch, národnohospodárske škody, rast nezamestnanosti a dlhodobá evakuácia. Cvičenie prebiehalo v operačných skokoch v rozsahu 40 dní [1].

Obrázok 2. **Kontrola činnosti centra sústredeného sociálneho zabezpečenia v Batizovciach**

ZÁVER

Záverom možno skonštatovať, že predmetné cvičenie dostatočne preverilo pripravenosť a akcieschopnosť relevantných subjektov krízového manažmentu podieľajúcich sa na

riešení simulovanej krízovej situácie. Rovnako tak sa preukázala účinnosť a prospešnosť inštitútu Centra sústredeného sociálneho zabezpečenia počas trvania riešenia krízovej situácie, ako i v období po jej doznievaní v procese návratu postihnutých občanov do normálneho života. Na hlbšie závery však budú potrebné podrobnejšie analýzy z podkladov cvičiacich subjektov.

Obrázok 3. **Rokovanie krízového štábu Úradu práce v Poprade**

Opätovne treba vyzdvihnúť pozitívnu snahu o kontinuálne zvyšovanie pripravenosti subjektov krízového manažmentu v pôsobnosti Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky prostredníctvom praktických širokospektrálnych, viacstupňových cvičení, ako i snahu o odbornú diskusiu o aktuálnych a budúcich problémoch krízového manažmentu, z akademickou sférou.

LITERATÚRA

- [1] MPSVaR. 2013 Zámer vykonávania dvojstupňového cvičenia v dňoch 20. a 21. novembra 2013 s. 2-3.
- [2] MPSVaR. 2013 Námet vykonávania dvojstupňového cvičenia v dňoch 20. a 21. novembra 2013 s. 2-3.